

Шуба Олена Артурівна,
кандидат географічних наук,
доцент кафедри міжнародної економіки
та світового господарства;
Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна

ОГЛЯД ІНСТРУМЕНТІВ ПІДТРИМКИ БІЗНЕСУ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Розвиток української економіки залежить від активності національного бізнесу, який, в свою чергу, має спиратись на певну підтримку, до інструментів якої відносяться наступні:

1. Релокація підприємств, що продовжується в рамках програми релокації [1]. Так, через платформу цифрової взаємодії було оброблено близько 2 тис. заявок на переміщення виробничих потужностей, які вже відновили свою діяльність [2].

2. Пільгове кредитування малих та середніх підприємств, кошти для якого Україна отримує від Кредитної установи для відбудови (KfW, Німеччина) [3]. Так, виділені грантові кошти (0,4 млн євро) та кредитні кошти (7 млн євро) продовжують започаткований спільний з KfW проєкту «Підтримка малих і середніх підприємств». Результатом реалізації проєкту стало впровадження системи кредитування українських МСП у національній валюті та надана компенсація збитків від курсової різниці. Пріоритет надається інвестуванню в енергоефективні заходи.

3. Фінансова підтримка бізнесу з боку держави. Так, підприємці отримали кредити під 5–7–9% по 18 тим кредитним угодам.

4. Перерозподіл покриття боргових зобов'язань сільгоспвиробників [4]. За рахунок зменшення деяким банкам-кредиторам обсягів державних гарантій, наданих у 2021–2022 рр., вивільнені ліміти державних гарантій були надані у забезпечення часткового виконання боргових зобов'язань суб'єктам господарювання (малим і середнім підприємствам). Таким чином у звільнених регіонах України сільськогосподарськими підприємствам було забезпечено посівну кампанію 2022 р.

5. Деретуляція режиму договірних трудових відносин. Деретуляція трудових відносин передбачає позбавлення численних бюрократичних перепон; зменшення бюрократичне навантаження на трудові відносини для роботодавців.

6. Законодавче закріплення нестандартних форм зайнятості (фріланс).

7. Національні банки створили POWER BANKING, в умовах блекауту відділення цієї мережі будуть надавати банківські послуги.

Розглянуті інструменти підтримки бізнесу в період воєнного стану мають на меті дати можливість підприємствам отримати доступ до кредитних ресурсів під відсотки (5-7-9%), які сприятимуть розширенню бізнесу.

Сучасний стан розвитку бізнесу супроводжується низкою ключових викликів, що стримує їх розвиток. Позитивною тенденцією в сфері державної підтримки бізнесу в Україні є суттєве спрощення умов отримання кредитів; державні субсидії, цільові, субсидовані кредитні програми. Тому увага державних органів зосереджено на національному банківському секторі.

В цьому напрямі проводяться наступні заходи: вдосконалюється механізм обов'язкового резервування залучених банками коштів, що має на меті зменшення ризиків; затверджено Концепцію відкритого банкінгу, сутність якої полягає розробці для банківських клієнтів нових продуктів та послуг; дає можливість використовувати консолідовану інформацію про рух коштів та залишки на різних банківських рахунках. Відкритий банкінг має запрацювати в Україні влітку 2025 року.

Таким чином, з огляду на те, що більшість інструментів підтримки бізнесу в умовах воєнного стану надається за допомогою саме фінансових інструментів, уряд нашої країни зосередився на декількох напрямках. Так, підтримка надається аграрному сектору (пільгові кредити); малі та середні підприємства вже отримали за рахунок наших європейських партнерів більше 7 млн євро; більше 700 підприємств за підтримки програми релокації переміщені в інші регіони України; розроблені та втілюються заходи по підтримці банківського сектору.

Список використаних джерел

1. Вдовенко Л. Інструменти державної фінансової підтримки аграрного сектора в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-82>
2. Майже 700 підприємств перемістились у безпечні регіони в рамках програми релокації / Міністерство економіки України. 2022. 03 серп. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=36922bf4-9d07-4cea-8ab1>
3. Україна отримає від KfW 7,4 млн євро для пільгового кредитування малих та середніх підприємств / Урядовий портал. 2022. 25 лип. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-otrymaie-vid-kfw-74-mln-ievro-dlia>
4. НБУ. Звіт про фінансову стабільність. Грудень 2022 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2022-H2.pdf?v=4&fbclid=Iw